

KOLMAS JUTLUSTAMISREIS

PÜHAPÄEVA, 16. jaanuari õhtul 29. aastal pKr jõudis Betsaidasse Abner koos Johannes apostlitega ning alustas Andrease ja Jeesuse apostlitega järgmisel päeval ühiseid nõupidamisi. Abner ja tema kaaslased seadsid oma keskuse sisse hebronis ja tavatsesid käia aeg-ajalt Betsaidas nõu pidamas.

² Paljude sel ühisnõupidamisel kõne all olnud küsimuste seas arutati haigete võidmist tervendamispalvete ajal teatavat liiki õlidega. Jeesus keeldus jälle aruteludel osalemast ja nende käigus tehtud järelduste kohta oma arvamust avaldamast. Johannese apostlid olid haigete ja vaevatute eest hoolitsemisel alati kasutanud võidmisõli ja püüdsid seda tava mõlemas rühmas juurutada, kuid Jeesuse apostlid keeldusid end selle korraga sidumast.

³ ¶ Teisipäeval, 18. jaanuaril ühinesid nende kahekümne neljaga Betsaidas Sebedeuse majas enne nende lähetamist kolmandale jutlustamisreisile Galileasse ka läbiproovitud evangelistid, keda oli ligikaudu seitskümmend viis. See kolmas misjoniretk kestis seitse nädalat.

⁴ Evangelistid saadeti välja viieliikmeliste rühmadena, kusjuures Jeesus reisis enamasti koos kaheistkümne ja apostlid käisid vajaduse korral kahekaupa uskujaid ristimas. Abner ja ta kaaslased töötasid samuti peaaegu kolm nädalat koos evangelistide rühmaga, andes neile nõu ja ristides uskujaid. Nad külastasid Magdalat, Tibeeriat, Naatsaretti ja kõiki Galilea keskja lõunaosa põhilisi linnu ning külasid, kõiki varem külastatud kohti ja palju muid paiku. See oli nende viimane sõnum Galileale, kui mitte arvestada piirkonna põhjapoolsemaid osi.

1. NAISEVANGELISTIDE RÜHM

¹ Kõigist Jeesuse maise elujärgu julgetest sammudest oli kõige hämmastavam tema ootamatu teade 16. jaanuari õhtul: „homme valime taevariigi hoolekandetööks välja kümme naist.” Kahenädalase puhkuse algul, mil apostlid ja evangelistid olid Betsaidast puhkusele siirdunud, palus Jeesus Taavetil koguda vanemad koju tagasi ja läkitada sõnumitoojad kutsuma Betsaidasse kümmet vaga naist, kes olid teeninud endise laagri haldamisel ja telkhaiglas. Need naised olid kõik kuulnud noortele evangelistidele antud õpetusi, kuid ei neile ega nende õpetajatele polnud kunagi pähe tulnud, et Jeesus võiks sõandada läkitada naisi

õpetama taevariigi evangeeliumi ja hoolitsema haigete eest. Need kümme Jeesuse valitud ja lähetatud naist olid Naatsareti sünagoogi endise hazani tütar Susanna, herodes Antipase varahoidja Kuusa naine Johanna, rikka Tibeeria ja Sepphorise juudi tütar Eliisabet, Andrease ja Peetruse vanim õde Marta, Meistri lihase venna Juuda naiseõde Raahel, Süüria arsti Elmani tütar Nasanta, apostel Tooma nõbu Milha, Matteus Leevi vanim tütar Rutt, Rooma tsentuurio tütar Celta ja Agaman, lesknaine Damaskusest. hiljem lisas Jeesus sellesse rühma veel kaks naist — Maarja Magdaleena ja Arimaatia Joosepi tütre Rebeka.

² Jeesus käskis neil naistel ise oma tööd korraldada ja Juudal neile varustuse ning kandeloomade jaoks raha anda. Need kümme valisid Susanna oma juhiks ja Johanna varahoidjaks. Sellest ajast hankisid nad kogu vajaliku raha ise ega pidanud enam kunagi Juudalt toetust küsima.

³ Tol ajal, mil naisi ei lubatud isegi sünagoogi peapõrandale (nad pidid jääma naisterõdule), oli väga üllatav näha, et nad on tunnistanud uue taevariigi evangeeliumi volitatud õpetajateks. Kui Jeesus need kümme naist evangeeliumi õpetama ja hoolekandetööd tegema lähetas, tegi ta neile ülesandeks kuulutada naiste emantsipatsiooni, mis vabastaks alatiseks kõik naised; mees ei tohtinud enam naist endast vaimselt madalamaks pidada. See oli selge šokk isegi kaheteistkümnele apostlile. Ehkki nad olid korduvalt kuulnud Meistrit ütlemas, et „taevariigis pole ei rikkaid ega vaeseid, vabu ega seotuid, mehi ega naisi, kõik on võrdselt Jumala pojad ja tütreid”, jäid nad täiesti keeletuks, kui Jeesus tegi ametliku ettepaneku lähetada need kümme naist usuõpetajateks ja võtta nad isegi endaga reisile kaasa. See samm ajas ärevile kogu riigi ja Jeesuse vaenlased löiksid selle pealt suurt kasu, kuid naised, kes headesse uudistesse uskusid, toetasid kõikjal oma väljavalitud õdesid ning väljendasid kindla sõnaga oma heakskiitu sellele naise koha tunnistamisele usualases töös. Naiste vabastamine, nende põhjendatud tunnustamine apostlite poolt toimus kohe pärast Meistri lahkumist, ehkki hilisemad põlvkonnad langesid taas tagasi vanade tavade juurde. Ristiusu kiriku varastel aegadel nimetati naisõpetajaid ja -hoolekandjaid *diakonnissideks* ning neid tunnustati kõikjal. Aga Paulus tunnistas säärast tõsiasja küll teoreetiliselt, kuid ei võtnud kunagi omaks kui isiklikku suhtumist ja tal oli raske

seda praktikas rakendada.

2. PEATUS MAGDALAS

¹ Kui apostlirühm Betsaidast teele asus, reisisid naised teiste taga. Koosolekutel istusid nad alati kõik koos ees, kõnelejast paremal. üha enam naisi oli hakanud taevariigi evangeeliumisse uskuma ja kui nad olid soovunud Jeesuse või mõne apostliga isiklikult vestelda, oli see tekitanud palju probleeme ja lõputult kimbatust. Nüüd oli kõik muutunud. Kui mõni naisuskuja soovis Meistrit näha või apostlitega rääkida, läks ta Susanna juurde ning sai koos kellegagi kaheteistkümnest naisevangelistist minna kohe Meistri või mõne tema apostli jutule.

² Magdalas tõestasid naised esmakordselt oma ka-sulikkust ja õigustasid enese valimise tarkust. Andreas oli kehtestanud oma kaaslastele isiklikuks tööks nais-tega, eriti kahtlase mainega naistega, ranged reeglid. Kui see rühm Magdalasse jõudis, said kümme naisevangelisti vabad käed, sisenemaks pahelistesse linna-osadesse ja jutlustamaks häid uudiseid kõigile nende elanikele. Ning haigeid külastades jõudsid need naised oma haigetele õdedele väga lähedale. Nende kümne naise hoolekande tulemusena (hiljem tunti neid kahe-teistkümne naisena) võideti Maarja Magdaleena selles paigas taevariiki. Maarjat olid tabanud paljud õnne-tused ja ta oli teinud ohtrasti vigu, mis määras lugu-peetud ühiskonnaliikmete suhtumise temasse, ja nii oli see naine leidnud end ühes Magdala jumalavalla-tutest linnaosadest. Marta ja Raahel selgitasid Maar-jale, et taevariigi väravad on avatud ka temasugustele. Maarja uskus häid uudiseid ja Peetrus ristas ta järgmi-sel päeval.

³ Maarja Magdaleenast sai selle kaheteistkümnest naisevangelistist koosneva rühma kõige tegusam õpe-taja. Umbes neli nädalat pärast tema pöördumist suu-nati ta koos Rebekaga teenistusse Jotapatasse. Nii na-gu teised selle rühma liikmed, jätkasid ka Maarja ja Re-beka õpetamist kuni Jeesuse maise elu lõpuni, töö-tades ustavalt ja tõhusalt oma rõhutatud õdede valgusta-miseks ja nende meele ülendamiseks. Jeesuse eludraa-ma viimase traagilise episoodi ajal, mil kõik apostlid peale ühe olid põgenenud, viibisid need naised viim-seni kohal ja ükski neist ei öelnud temast lahti ega reet-nud teda.

3. SABAT TIBEERIAS

¹ Andreas oli teinud Jeesuse juhiste kohaselt apost-lirühma sabbatiteenistuste pidamise naiste ülesandeks.

See tähendas muudugi seda, et neid teenistusi ei saa-nud pidada uues sünagoogis. Naised valisid Johanna sündmust juhtima ja koosolek toimus herodesse uue palee banketisaalis, sest herodes viibis tol ajal Juliases, Pereas asuvas residentsis. Johanna luges pühakirjast naiste töö kohta Iisraeli usuelus, viidates Mirjamile, Deboorale, Estrile ja teistele.

² ¶ Sel õhtul hiljem pidas Jeesus ühendatud rüh-male mälestusväärse loengu „Maagiast ja ebausust“. Tol ajal peeti mõne ereda ja arvatavalt uue tähe ilmu-mist märgiks, et maa peal on sündinud suur inime-ne. Et sellist tähte oligi hiljuti nähtud, küsis Andreas Jeesuselt, kas need uskumused on põhjendatud. Meis-ter arutles oma vastuses Andrease küsimusele pikalt ja põhjalikult inimliku ebausuu teemal. Jeesuse jutust võib nüüdisaegses sõnastuses teha järgmise kokkuvõtte:

³ 1. taevatähtede liikumisteedel pole mitte mida-gi ühist inimelu sündmustega maa peal. Astronoomia on õige teadus, aga astroloogia on ebausklilike eksimus-te kogum, mis taevariigi evangeeliumisse ei sobi;

⁴ ¶ 2. hiljuti tapetud looma siseorganite uurimi-ne ei ilmuta mitte midagi ei ilma, tulevikusündmuste ega inimsuhete kohta;

⁵ ¶ 3. surnute vaimud ei tule tagasi suhtlema oma peredega ega kunagiste veel elavate sõpradega;

⁶ ¶ 4. amuletid ja reliikviad ei suuda ravida hai-gusi, tõrjuda eemale õnnetusi ja mõjutada kurje vai-me; usk kõigisse niisugustesse vaimse maailma mõju-tamise ainelistesse vahenditesse pole midagi muud kui suur ebausku;

⁷ ¶ 5. liisuheitmine võib olla küll mugav viis pal-jude pisiprobleemide lahendamiseks, kuid selle mee-todiga ei saa kindlaks määrata jumalikku tahet. Sel-le tulemused sõltuvad puhtainelistest juhustest. Ainus suhtlemisvahend vaimse maailmaga on inimkonnale annetatud vaim, sisimas elav Isa vaim koos Poja välja-valatud vaimuga ja Lõpmatu vaimu kõikjalviibiva mõ-juga;

⁸ ¶ 6. ennustamine, võlumine ja nõidus on ha-rimatu meele ebausku nagu maagia pettekujutlusedki. Usk õnnearvudesse ning peadesse ja halbadesse enne-tesse ei ole muud kui alusetu ebausku;

⁹ ¶ 7. unenägede tõlgendamine on suures osas ebausklik ja alusetu harimatute fantastiliste spekulat-sioonide süsteem. Taevariigi evangeeliumil ei tohi al-gelise religiooni ennustajatest preestritega olla midagi ühist;

¹⁰ ¶ 8. savist, puidust või metallist ainelistes süm-bolites ei saa elada häid ega kurje vaimu; iidolid ei ole

midagi muud kui vaid materjal, millest nad on valmistatud;

¹¹ ¶ 9. nõidade, maagide ja võlurite võtted pärinevad egiptlaste, assüürlaste, babüloonlaste ja iidsete kaananlaste ebauskudest. Amuletid ja igat liiki loitsud on kasutatud heade vaimude kaitse võitmiseks ja oletatavate halbade vaimude eemaletõrjumiseks;

¹² ¶ 10. ta paljastas ja mõistis hukka nende usu lausumissõnadesse, tuleproovidesse, äranõidumisse, needmisse, märkidesse, alrauni juurtesse, nõorisõlmedesse ja ülejäänud harimatusse ning orjastavasse ebaususse.

4. APOSTLEID KAHEKAUPA LÄHETAMINE

¹ Järgmisel õhtul kogus Jeesus kokku kaksteist apostlit, Johannese apostlid ja äsja ametisse määratud naisterühma ning ütles neile: „Nagu ise näete, on lõikust palju, töötajaid aga vähe. Palugem siis kõik lõikuse Issandat, et ta saadaks töötajaid välja oma lõikusele. Ma jään siia nooremaid õpetajaid lohutama ja õpetama, kuid saadan vanemad kahekaupa välja, et nad jõuaksid kiiresti kõikjale üle Galilea jutlustama taevariigi evangeeliumi, nii kaua kui seda on veel sobiv ja rahulik teha.” Siis määras ta apostlid paaridesse, nagu tema neid soovis välja saata: Andreas ja Peetrus, Jaakobus ja Johannes Sebedeus, Filippus ja Naatanael, Toomas ja Matteus, Jaakobus ja Juudas Alfeus, seloot Siimon ja Juudas Iskariot.

² Jeesus leppis kaheteistkümnega kokku, et nad kohtuvad Naatsaretis, ja ütles neile hüvastijätuks: „ärge minge sellel misjoniretkel ühessegi paganate linna ega Samaariasse, vaid hoopis Iisraeli koja kadunud lammaste juurde. Jutlustage taevariigi evangeeliumi ja kuulutage päästvat tõde, et inimene on Jumala poeg. Pidage meeles, et jünger on vaevalt üle oma meistri või teener oma isandast. Jüngrile piisab, kui ta on oma meistriga võrdne ja teenrile piisab isandasarnaseks saamisest. Kui mõned inimesed on söandanud nimetada pereisandat Peltsebuli kaaslasest, kui palju enam viitavad nad nii siis tema perele! Ent ärge kartke neid uskmatuid vaenlasi. Ma kuulutan teile, et pole midagi kinnikaetut, mis ei tuleks ilmsiks, ega peidetut, mida ei saadaks teada. Mis ma olen teile omavahel õpetanud, seda jutlustage targalt avalikkusele. Mis ma olen teile toas ilmutanud, seda kuulutage õigel ajal katustelt. Ja ma ütlen teile, mu sõbrad ja jüngrid, ärge kartke neid, kes ihu tapavad, hinge ei suuda nad tappa; pigem usaldage Teda, kes on võimeline toetama ihu ja päästma hinge.

³ Eks müüda ju kaks varblast veeringu eest? Ja ometi ei lange ükski neist maha Jumala teadmata. Kas te siis ei tea, et kõik teie juuksekarvadki on loetud? ärge siis kartke, te olete enam väärt kui palju varblasi. ärge häbenege minu õpetust; minge kuulutama rahu ja head tahet, kuid ärge arvake, et teie jutlustamine toob alati kaasa rahu. Ma tulin tooma maa peale rahu, aga kui inimesed minu kingituse tagasi lükkavad, tekivad lahkkelid ja rahutused. Kui kogu pere võtab taevariigi evangeeliumi vastu, valitseb seal majas tõeline rahu; kui aga mõned perest astuvad taevariiki, teised aga evangeeliumi tagasi lükkavad, võib see lõhenemine tekitada ainult muret ja kurvastust. Tehke tõsist tööd kogu pere päästmiseks, et inimese vaenlasteks ei saaks tema enda kodakondsed. Kui aga olete iga pere kõigi liikmete heaks endast parima andnud, siis kuulutan ma teile, et see, kes oma isa või ema armastab rohkem kui seda evangeeliumi, ei ole taevariiki väärt.”

⁴ Kui kaksteist olid neid sõnu kuulnud, valmistusid nad teele asuma. Ja nad ei saanud uuesti kokku enne, kui kogunesid Naatsaretti Jeesuse ja teiste jüngritega kohtuma, nii nagu Meister oli korraldanud.

5. MIDA MA PEAN TEGEMA, ET SAADA PÄÄSTETUD?

¹ Ühel õhtul Suunemis, kui Johannese apostlid olid hebronisse tagasi läinud ja Jeesuse apostlid olid kahekaupa välja saadetud, Meister aga õpetas kahtteistkümnet nooremat evangelisti, kes töötasid Jaakobi juhendamisel koos kaheteistkümne naisega, esitas Rahel Jeesusele niisuguse küsimuse: „Meister, mismoodi vastata, kui naised küsivad meilt, mida nad peavad tegema, et päästetud saada?” Kui Jeesus oli küsimuse ära kuulanud, vastas ta:

² ¶ „Kui mehed ja naised küsivad, mida teha, et päästetud saada, peate vastama: uskuge seda taevariigi evangeeliumi, võtke vastu jumalik andustus. Tunnistage usuga oma sisimas elavat Jumala vaimu, kelle vastuvõtmine teeb teist Jumala pojad. Kas te pole siis lugenud pühakirjast: „üksnes Issandas on õiglus ja jõud.” Samuti kohta, kus mu Isa ütleb: „Minu õiglus ligineb, ilmub mu pääste ja mu käsivarred embavad oma rahvast.” „Mu hing rõõmustab väga mu Issanda armastuses, sest tema on mind riietanud päästeriiega ja katnud mind oma õigluse rüüga.” Kas te pole lugenud Isa kohta sedagi, et tema „nimi, millega teda hüütakse, on Issand, meie õiglus”. „võta seljast eneseõigustuse määrdunud räbalad ja riieta mu poeg jumaliku õigluse ja igavese pääsemise riidesse.” On igavesti

tõsi, et „õiglane elab oma usu abil”. Sissepääs Isa taevariiki on täiesti vaba, kuid edenemine — kasvamine armus — on oluline selles püsimiseks.

³ Pääsemine on Isa kingitus, mida ilmutavad tema Pojad. Kui te selle usu kaudu vastu võtate, saate osaks jumalikust olemusest, Jumala pojaks või tütreks. Usu kaudu mõistetakse teid õigeks; usu abil te pääsete; ning sellesama usu läbi liigute igavesti edasi üha lähemale jumalikule täiuslikkusele. Aabrahami õigustas tema usk ja Melkisedeki õpetuste kaudu sai ta teadlikuks pääsemisest. Seesama usk on ajastute jooksul päästnud inimpoegi, kuid nüüd on tulnud Isa enda Poeg pääsemist reaalsemaks ja vastuvõetavamaks tegema.”

⁴ ¶ Kui Jeesus lõpetas, väljendasid kõik, kes neid armulisi sõnu olid kuulnud, oma suurt rõõmu, ja läksid järgnevatel päevadel kuulutama evangeeliumi uue jõu, energia ja entusiasmiga. Ja naised rõõmustasid veelgi enam, teades, et neidki on arvatud maapealse taevariigi rajamise kavadesse.

⁵ Selle viimase esinemise kokkuvõtteks ütles Jeesus: „Pääsemist ei saa osta, õiglust ei saa ära teenida. Pääsemine on Jumala kingitus ja õiglus on taevariigi pojaseisuse vaimust sündinud elu loomulik vili. Teid ei päästeta mitte teie õige elu pärast, pigem elate te õiget elu sellepärast, et teid on juba päästetud: te olete tunnistanud pojaseisust Jumala kingitusena ja teenimist taevariigis maise elu ülimal rõõmununa. Kui inimesed usuvad seda evangeeliumi, mis on Jumala headuse ilmutus, ajendab see neid vaba tahtlikult kõiki teadaolevaid patte kahetsema. Pojaseisuse teostumine on ühildamatu sooviga teha pattu. Taevariiki uskujad ja nunevad õigluse ja jumaliku täiuslikkuse järele.”

6. ÕHTUSED ÕPPETUNNID

¹ Õhtustel aruteludel kõneles Jeesus paljudel teemadel. ülejäänud reisiril — enne kui nad kõik taas Naatsaretis kohtusid — rääkis ta teemadel „Jumala armastus”, „Unenäod ja nägemused”, „Pahatahtlikkus”, „Alandlikkus ja vagurus”, „Julgus ja ustavus”, „Muusika ja palveldamine”, „Teenimine ja kuulekus”, „Uhkus ja upsakus”, „Andeksandmise seos kahetsusega”, „Rahu ja täiuslikkus”, „Paheline jutt ja kadedus”, „Pahhe, patt ja kiusatus”, „Kahtlused ja uskmatust”, „Tarkus ja palveldamine”. Kui vanemad apostlid olid ära, osalesid need nooremate meeste ja naiste rühmad aruteludel Meistriga palju vabamalt.

² Veetnud paar-kolm päeva ühe kaheteistkümneliikmelise evangelistide rühmaga, asus Jeesus tööle

mõne teise rühmaga, saanud nende töötajate asukoht teada Taaveti sõnumitoojatelt. Et see oli naiste esimene reis, viibisid nad üsna palju koos Jeesusega. Iga rühm sai sõnumitoojate teenistuse kaudu reisi kulgemisest põhjalikku teavet ja uudiste kuulmine teistest rühmadest oli neile hajutatud ja eraldi töötajatele alati väga julgustav.

³ Enne lahkuminekut oli kokku lepitud, et kaks-teist apostlit kogunevad koos evangelistide ja naiskorpusega reedel, 4. märtsil Naatsaretti, et seal Meistriga kohtuda. Nii hakkasidki need apostlite ja evangelistide rühmad sel ajal Galilea kesk- ja lõunaosast suunduma Naatsareti poole. Pärastlõunaks olid ka viimastena saabunud Andreas ja Peetrus jõudnud laagrisse, mille esimesed saabunud olid linnast põhja pool asuvas mägedes valmis seadnud. Ja see oli esimene kord, mil Jeesus külastas pärast oma avaliku teenistuse algust Naatsaretti.

7. VIIBIMINE NAATSARETIS

¹ Jeesus kõndis tol reede õhtupoolikul Naatsaretis ringi, ilma et keegi oleks teda tähele pannud või ära tundnud. Ta möödus oma lapsepõlvkodust ja puusepatöökojast ning veetis pool tundi mäel, kus talle oli poisina nii väga meeldinud olla. Pärast seda päeva, mil Johannes oli ta Jordanis ristitud, polnud Inimese Pojal kunagi olnud hinges nii suurt inimlike emotsioonide tulva. Mäelt alla tulles kuulis ta tuttavaid pasunahüüde päikeseloojangut kuulutamas, nagu ta seda oli poisina Naatsaretis kasvades nii palju kordi kuulnud. Enne laagrisse tagasipöördumist kõndis ta mööda sünagoogist, kus oli koolis käinud, ja talle meenusid paljud lapsepõlveaja mälestused. Jeesus oli päeval saatnud Tooma sünagoogi ülema juurde kokku leppima jutlustamist sabbatihommikul teenistusel.

² Naatsareti rahvale polnud kunagi olnud iseloomulik vagadus ja õiglased eluviisid. Aastate möödudes saastas seda küla üha enam lähedalasuva Sepphorise kombelõtvus. Kogu Jeesuse lapse- ja noorukiea oli Naatsaretis temasse mitmeti suhtunud, talle oli pahaks pandud ka elama asumist Kapernauma. Naatsareti elanikud olid küll oma endise puusepa tegemistest palju kuulnud, kuid olid solvunud, et ta ei olnud oma varastel jutlustamisreisidel kunagi kodukülla jõudnud. Nad olid küll kuulnud Jeesuse kuulsusest, kuid enamik kodanikke olid vihased, et ta polnud ühtki oma suurt tegu teinud lapsepõlvelinnas. Naatsareti elanikud olid kuude kaupa Jeesuse üle väga palju arutlenud, kuid nende suhtumine temasse oli üldiselt tõrjuv.

³ Nii ei leidnudki Meister eest mitte tervitusi tema kojusaabumise puhul, vaid selgelt vaenuliku ja silmakirjaliku õhkkonna. See polnud aga veel kõik. Teades, et ta kavatseb selle sabatipäeva Naatsaretis veeta, ja oletades, et ta kõneleb sünagoogis, olid ta vaenlased palganud hulga jõhkraid ja tahumatuid mehi teda ründama ja igal võimalikul viisil tülitama.

⁴ Enamik Jeesuse vanemaid sõpru, kaasa arvatud teda lapsena narruseni armastanud hazanist õpetaja, oli surnud või Naatsaretist lahkunud, ja noorem põlvkond kaldus vaatama tema kuulsust suure kadedusega. Nad ei mäletanud enam tema varast pühendumist oma isa perele, vaid kritiseerisid teravalt seda, et ta polnud külastanud oma Naatsaretis elavat venda ja abiellunud õdesid. Jeesuse perekonna suhtumine temasse oli elanike lahkusetut hoiakut veelgi süvendanud. Ortodokssed juudid sõandasid Jeesust kritiseerida isegi sellepärast, et ta kõndis tol sabatihommikul sünagoogi poole liiga kiirel sammul.

8. SABATITEENISTUS

¹ Sabatipäev oli ilus ja kõik Naatsaretis, nii sõbrad kui ka vaenlased, tulid sünagoogi oma linna endist kodanikku kuulama. Paljud apostlidki pidid jääma sünagoogi ukse taha, sest kõik kokkutulnud ei mahtunud sisse. Jeesus oli noorukina sageli selles palveldamispaigas kõnelnud, aga kui sünagoogi ülem ulatas talle tol hommikul pühakirjarulli, millest pühakirja õpetusi lugeda, ei olnud ühelgi kohalolijal meeles, et see on sama käsikiri, mille ta oli ise sünagoogile kinkinud.

² Tolle päeva teenistus peeti täpselt samamoodi nagu siis, kui Jeesus oli poisina teenistustel viibinud. Ta astus koos sünagoogi ülemaga ette ja teenistust alustati kahe palvega: „Õnnistatud on Issand, maailma Kuningas, kes moodustab valguse ja loob pimeduse, kes teeb rahu ja on kõige looja; kes annab oma halastuses valgust maale ja kõigile, kes selle peal elavad, ning uuendab oma headuses oma loometöid päev-päevalt ja iga päev. Õnnistatud olgu meie Issand Jumal oma kätetöö auhiilguse pärast ja oma valgustava ja kiiduväärt valguse pärast. Sela. Õnnistatud on meie Issand Jumal, kes on loonud valguse.”

³ Pärast hetkelist pausi palvetasid nad jälle: „Meie Issand Jumal on armastanud meid suure armastusega ja haletsenud meid suure ülevoolava kahjutundega, meie Isa ja meie Kuningas, meie isade pärast, kes temasse uskusid. Sa õpetasid neile eluseadusi, halastate meile ja õpetate ka meid. valgustate meie silmi seaduse suhtes; lasse meie südameil avaneda sinu käsuseadustele; ühenda meie südamed sinu nime armastama

ja kartma, et me ei pea häbenema lõputus maailmas. Sest sina oled Jumal, kes valmistab ette pääsemise, ja sa oled valinud meid kõigi rahvaste ja keelte seast ja sa oled toonud meid tões oma suure nime — sela — juurde, et me saaksime armastavalt sinu ühtsust kiita. Õnnistatud olgu Issand, kes armastusega valis oma rahvaks Iisraeli rahva.”

⁴ Siis luges kogodus ette juudi usutunnistuse sheema. See rituaal seisnes seaduste arvukate lõikude kordamises ja näitas, et palveldajad on enda peale võtnud taevariigi koorma, samuti päeva ja öö suhtes kehtivate käskude koorma.

⁵ Ning siis järgnes kolmas palve: „Tõsi on, et sina oled Jahve, meie ja meie isade Jumal; meie ja meie isade Kuningas; meie ja meie isade Päästja; meie Looja ja meie pääsemise kindel kalju; meie abi ja vabastaja. Sinu nimi on pärit igavikust ja sinu kõrval pole teist Jumalat. Päästetud laulsid järve kaldal sinu nimega uut laulu; nad kõik kiitsid sind ja tunnistasid sind Kuningana ja ütlesid: Jahve valitsegu lõputut maailma. Õnnistatud olgu Issand, kes päästab Iisraeli.”

⁶ Siis asus sünagoogi ülem oma kohale seaduselaeka ehk kirstu ette, milles olid pühad ürikud, ja alustas üheksateistkümmne kiidu- ehk õnnistuspalve lugemist. Ent sel korral oli õigem teenistust lühendada, et väljapaistval külalisel oleks oma esinemiseks rohkem aega; seepärast loeti ette vaid esimene ja viimane õnnistuspalve. Esimene oli: „Õnnistatud olgu meie Issand Jumal ja meie isade Jumal, Aabrahami Jumal ja Iisaki Jumal ja Jaakobi Jumal; suur, vägev ja hirmuäratav Jumal, kes ilmutab halastust ja headust, kes on kõige looja, kes mäletab meie isadele antud heldeid lubadusi ja toob omaenda nime pärast armastusega päästja nende laste lastele. Oo Kuningas, aitaja, päästja ja kilp! Õnnistatud oled sa, oo Jahve, Aabrahami kilp.”

⁷ Sellele järgnes viimane õnnistuspalve: „Oo, anna oma Iisraeli rahvale igavesti suurt rahu, sest sina oled Kuningas ja kogu rahu Issand. Ning sinu silmis on hea õnnistada Iisraeli igal ajal ja igal tunnil rahuga. Õnnistatud oled sa, Jahve, kes õnnistad oma Iisraeli rahvast rahuga.” Kogodus ei vaadanud aga sugugi õnnistuspalveid lugevat ülemat. Pärast õnnistuspalvet pakkus hazan välja selleks puhuks sobiva mitteametliku palve ja kui sellega oli lõpule jõutud, ütles kogu kogodus temaga koos aamen.

⁸ Siis läks hazan seaduselaeka juurde ja tõi välja rulli, mille ta andis Jeesusele, et see võiks pühakirjaõpetusi lugeda. Tavaliselt paluti seitsmel inimesel lugeda mitte üle kolme seaduserea, kuid seekord sellest tavast loobuti, et külaline saaks lugeda omavalitud õpetusi.

Jeesus võttis rulli, tõusis ja hakkas lugema viiendast Moosese raamatust: „Sest see käsk, mille ma täna sulle annan, ei ole sulle varjatud ega kättesaamatu. See pole taevas, et sa peaksid ütleva, et kes lähleks meie eest taevasse ja tooks selle meile, et saaksime seda kuulda ja täita? Ega ole see mere taga, et sa peaksid ütleva, et kes lähleks meie eest mere taha ja tooks selle meile, et saaksime seda kuulda ja täita? Ei, elu sõna on sinule väga ligidal, isegi sinu juures ja sinu südames, et võiksid seda teada ja sellele kuuletuda.”

⁹ Ja kui ta oli seaduse ettelugemise lõpetanud, võttis ta kätte Jesaja raamatu: „Issanda vaim on minu peal, sest ta on mind võidnud rõõmusõnumite jutlustamiseks vaestele. Ta on läkitanud mind kuulutama vangidele vabakslaskmist ja pimedatele nägemist, laskma vabadusse rõhutuid ja kuulutama Issanda meelepärast aastat.”

¹⁰ Jeesus sulges raamatu ning andnud selle sünagoogi ülemale tagasi, istus ja hakkas rahvale kõnelema. Kõigepealt ütles ta: „Täna on see kirjakoht täide läinud.” Ja siis rääkis Jeesus peaaegu viisteist minutit teemal „Jumala pojad ja tütreid”. Paljudele meeldis tema jutt ja nad imetlesid tema lahkust ja tarkust.

¹¹ Pärast ametliku teenistuse lõppu jäi kõneleja avaliselt veel veidikeseks ajaks sünagoogi, et huvitundjad võiksid talle küsimusi esitada. Nii astus ka Jeesus tol sabbatihommikul rahva hulka, kes tungles ettepoole küsimusi esitama. Selles rühmas oli palju ägedaid ja pahategudele meelestatud inimesi, rühma ümber tiirlesid aga need allakäinud mehed, keda oli palgatud Jeesust segama. Paljud välja jäänud jüngrid ja evangelistid püüdsid nüüd end sünagoogi suruda ja mõistsid peagi, et tüli on käärimas. Nad püüdsid keelitada Meistrit lahkuma, kuid too ei soovinud nendega kaasa minna.

9. NAATSARET HÜLGAB JEESUSE

¹ Jeesus leidis end sünagoogis ümbritsetuna vaenlaste hulgast ja vaid mõnest oma poolehoidjast, ning vastuseks nende ebaviisakatele küsimustele ja pahaendelistele tõgamistele märkis ta poolnaljatamisi: „Jah, ma olen Joosepi poeg; ma olen see puusepp ja mind ei üllata, et te tuletate mulle meelde vanasõna „arst, aita iseennast” ja ärgi tate mind tegema Naatsaretis sama, mis ma kuulduste kohaselt tegin Kapernaumas; kuid ma kutsun teid tunnistajaks sellele, mida isegi pühakirjad kuulutavad, et „ükski prohvet ei ole tunnustanud ta oma kodukohas ja oma rahva seas””

² Ent nad tõukasid teda ja ütlesid süüdistavalt tema peale näpuga näidates: „Sa pead end Naatsareti rahvast paremaks; sa kolisid siit ära, kuid su vend on lihtne töömees ja ka su õed elavad meie hulgas. Me tunneme su ema Maarjat. Kus nad täna on? Me kuuleme sinust suuri asju, aga pole näha, et sa imetegusid teeksid, nüüd mil sa tagasi oled.” Jeesus vastas neile: „Ma armastan oma lapsepõlvelinna rahvast ja näeksin rõõmuga, et te kõik taevariiki pääseksite, aga Jumala teod ei ole minu määrata. Armust sündivad muundumised toimuvad vastusena abisaajate elavale usule.”

³ Jeesus oleks rahvahulgaga heatahtlikult toime tulnud ja teinud tõhusalt relvituks isegi oma vägivaldsed vaenlased, kui mitte üks tema apostlitest, seloot Siimon, poleks teinud taktikalist viga ja kogunud ühe noorema evangelisti Naahori abiga rahva seast kokku rühma Jeesuse sõpru ning, pidades Meistri vaenlaste suhtumist sõjakaks, käskinud neil sealt kaduda. Jeesus oli kaua apostlitele õpetanud, et leebe vastus pöörab vaenu kõrvale, kuid ta poolehoidjad polnud harjunud nägema, et nende armastatud õpetajat, keda nad nii meeleldi Meistriks nimetasid, sedavõrd ebaviisakalt ja põlglikult koheldakse. Nad ei suutnud seda taluda ja neis puhkes äge ja metsik meelepaha, mis ainult ärritas seda juhimatut ja tahumatut hulka. Ning need jõhkardid võtsidki palgatud meeste eestvedamisel Jeesuse kinni, viisid ta sünagoogist välja lähedalasuva jäsaku servale ja tahtsid ta sealt surnuks heita. Ent kui nad hakkasid teda kaljuservalt alla lükkama, pöördus Jeesus äkki oma kinnivõtjate poole ja pani rahulikult seistes käed vaheliti. Ta ei öelnud midagi, aga ta sõbrad olid enam kui üllatunud, kui rahvahulk talle teed andis ja tal segamatult lahkuda lasi.

⁴ Jeesus läks oma jüngritega laagripaika, kus räägiti sellest ka teistele. Nad seadsid end tol öhtul valmis, et järgmisel päeval varakult Kapernauma minna, nagu Jeesus oli käskinud. See kolmanda avaliku jutlustamisreisi tormiline lõpp mõjus kõigile Jeesuse poolehoidjatele kainestavalt. Nad hakkasid mõnede Meistri õpetuste tähendusest aru saama, nende silmad avanesid tõsiasja suhtes, et taevariik saabub ainult suurte murede ja kibedate pettumuste kaudu.

⁵ Nad lahkusid tol pühapäevahommikul Naatsaretist ja kogunesid erinevaid teid pidi reisides kõik neljapäeva, 10. märtsi lõunaks Betsaidasse. Nad tulid kokku tõeevangeeliumi illusioonideta jutlustajate kaine ja tõsise rühmana, mitte aga võiduka ristikäigu entusiastliku ja kõikevõitva väena.